

II. Ulászló királyá választása

Mátyás király halála utáni magyarországi állapotok (2.)

• A királyválasztó országgyűlésen, 1490. július 15-én II. Ulászló cseh királyt egyhangúlag Magyarország királyává választották. A választás feltételül a főurak a következő feltételeket szabták: ne szedjen rendkívüli adót, s a királyi tanács hozzájárulása nélkül semmit se cselekedjék.

DR. GARDA DEZSŐ

Az új király engedelmességet a nagyuraknak, mert nem ismerte a magyarországi viszonyokat. II. Ulászló tehát megfelelt a magválasztásához fűzött főúri reményeknek. A bárók bármilyen törvénytelen dolgot kértek tőle, – mivel nem ismerte az ország törvényeit, – teljesítette azokat. A többi trónkövetelő nem nyugodott bele a választás eredményébe. Mindegyikük fegyverrel akarta kivívni a maga igazát, de Mátyás fekete serege utolsó nagy haditettével kiverte őket az országból. A bárók szorongva látták, hogy a király kezében még mindig megvan a félelmetes haderő, amely őket fölőlegessé teszi, és engedelmességre szoríthatja. Ezért a Miksa császárral folytatott háború gyors befejezése érdekében szégyenteljes

Mátyás király halálával a központosított államrendszer összeomlott. A főurak maguk uralhatták az ország nagyobb részét, akaratukba senki sem szólhatott bele.

békélt kötöttek a Habsburgokkal. II. Ulászló lemondott Ausztriáról, sőt, elismerte Miksa magyar királyi címét és gyermektelen halála esetére a trónörökösödési jogát. II. Ulászló öccse, Albert is betört északon az országba, s nagy serege élén Nógrádig jutott, majd hamarosan megbékéltek. A magyar uralkodó lemondott öccse javára a lengyel trónigényéről.

A fekete sereg megsemmisítése

Miután a fekete sereg megvédte II. Ulászló trónját, a főurak előkészítették a pusztulását. Ellátatlanul küldték a törökök ellen. Az éhező csapatok a lakosságot kezdték rabolni, fosztogatni. Ekkor Mátyás király legendás híru hadvezére, Kinizsi Pál a bandériumok élén szétverte, s halomra gyilkolta őket.

Ezt követően a bárók az országgyűléssel kimondták a főúri bandériumoknak királyi zsoldfi zetében való részesülését. Ezzel az ország hadszervezete visszacsúszott a Zsigmond kori állapotba, mert a bárók közpénzen tarthatták fenn magánhadseregeiket. A Hunyadi hatalom megszüntetése, Ausztria és Szilézia elvesztése, a törökök ellen annyira szükséges állandó sereg megsemmisítésével a bárók és főurak döntő módon hozzájárultak Magyarország tönkretételéhez.

A központi hatalom szétesése

Mátyás király halálával a központosított államrendszer összeomlott. A főurak elérték azt, amire vágytak: maguk uralhatták az ország nagyobb részét, kiknek akaratába senki sem szólhatott bele. A bárók a királlyal nem sokat törődtek. Neki már nem volt a főuraktól független ereje, hiszen a fekete sereg megsemmisült. A gyenge király uralkodása alatt a féltelenség az országban általánossá vált. Egyes főurak a király hatalmát semmibe sem vették. Az általuk lakott vidékeken, kényük és kedvük szerint uralkodtak, sőt az uralkodót gyakran megalázták. Így Újlaky Lőrinc a királyt nyilvánosan ökörnek nevezte. Mikor pedig emiatt a felbőszült király haddal akarta a gyalázkodó főurat megbüntetni, az időközben nádorrá lett Szapolyai István a következőképpen kényszerítette a királyt visszalépésre: „törvényeink értelmében senkit sem lehet addig megbüntetni, amíg a törvény el nem ítéli.”

A hivatalsszervezet nem jutott a zsoldos haderő sorsára, mert vezető tagjai maguk a főurak voltak. A kancellárrá, majd érsekké kinevezett Bakócz Tamás a rendelkezése alá került hivatali apparátust nem a királyi hatalom megszilárdítására, hanem arra használta fel, hogy minél nagyobb súllyal vehessen részt a bárók hatalmi osztozkodásában. II. Ulászló tehetetlenül figyelte ezt a rablógazdalkodást, és kísérletet sem tett arra, hogy megszabaduljon a főpapok és a bárók gyámsága alól. Minden kívánságukra a „jól van” szavakat használta lengyel nyelven. A magyar közvélemény ezért nevezte Dobzse Lászlónak.

A bárók Mátyás gazdaságpolitikájának intézkedéseit is visszavonták. Így például a hadiadók, a

Mátyás király halálával a központosított államrendszer összeomlott. A főurak maguk uralhatták az ország nagyobb részét, akaratukba senki sem szólhatott bele.

regálék jó részét, a mentességnélküliséget is megszüntették. Így a királyi jövedelmek a korábbiak a negyedére zuhantak vissza. Mivel a királyi kincstár üres volt, az állami bevételek egy részét az uralkodó bérbe kellett adja. A központi hivatalrendszer is összeomlott, a személyes jelenlét bírósága megszűnt, a kancellária megmaradt ugyan, de tisztségviselőit a király már nem tudta kézben tartani. A királyi tanács visszaszerezte régi hatalmát nemcsak a királlyal szemben, hanem az országgyűléssel szemben is. Ulászló elvesztette a központi hatalom addigi támogatóit - a köznemességet is. A rendi anarchia a társadalom minden rétegében éreztette hatását. A királyi hatalomnak ezt a megaláztatását nem II. Ulászló egyéni tulajdonságaira, hanem arra a politikai rendszerre kell visszavezetni, amelyben a legáltalmasabb bárói család elszigetelte a királytól a nemességet. Ezért a centralizált államapparátus vezetői semmiféle társadalmi erőre nem támaszkodhattak a főurakkal szemben. Ezért csak úgy tarthatták fenn egyéni hatalmukat, ha ellenpártot szervezve a bárókat osztozkodásra kényszerítették. A centralizációnak ebből a zsákutcájából nőtt ki a Jagellók alatti kétpártrendszer: a főpapi hivatalnokok és a hozzájuk csatlakozó bárók a központi hatalom maradványaiba kapaszkodó, azokat egyéni érdekeik javára kamatoztató udvari pártba, míg a Szapolyaiak és néhány velük tartó báró a nemesség élére állva a nemesi pártba szervezkedtek. A belpolitikai életben az udvar és a nemesség

viharos küzdelme zajlott. A háttérben a két párthoz tartozó főpapok és bárók intrikáltak egymás ellen, vagy kötöttek egymással átmeneti egyezségeket. A rendiség igyekezett Mátyás központi kormányának még a romjait is megszüntetni. A királyi hatalom mozgásterét a királyi tanács és az országgyűlés által korlátozták. Ezek akaratától tették

függővé a külpolitika irányítását. A hítlenségi perekben a döntést az országgyűlésre bízták.

HIRDETÉS

Legyél te a szerencsés!
Gyertek el a Pizza Joe-ba!

Naponta egy asztaltársaság pizzáit MI FIZETJÜK!

Ahol jó lenni, ahol jó enni!

pizzajoe.ro | pizzajoe.frigomix
Részletek a pizzajoe facebook oldalán, vagy a helyszínen.

Pocakos palacsinta (fagyival), jegeskávé, bodzás limonádé!
Hisz tart még a Nyár!

Gyergyószentmiklós, Kossuth Lajos utca 7. szám
0266 364 301, 0744 364 301, 0729 364 301

Hétfő-Szombat: 9.00-23.00
Vasárnap: 17.00-23.00
INGYENES HÁZHOZ SZÁLLÍTÁS EGÉSZ NAP!